

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

PANELONDERZOEK: MBO-STUDENTEN OVER LOB

Introductie

Bij elke bekostigde mbo-school neemt de investering en aandacht voor professionalisering van LOB toe. Dat is één van de afspraken uit de Werkagenda mbo. Het ministerie van OCW investeert in LOB, waardoor dit mogelijk wordt gemaakt. Scholen kunnen het extra geld gebruiken voor verschillende doeleinden, zoals het organiseren van meer en effectieve oriënterende beroeps- of bedrijfsbezoeken of het begeleiden van studenten bij het kiezen van een stageplek en -richting.

Om het extra geld van scholen doelgericht te besteden, wilde JOBmbo de studentenraden in actie laten komen om te achterhalen wat studenten op hun eigen school van LOB vinden. Op 8 mei heeft JOBmbo een inhoudsdag georganiseerd om de studentenraden uit te leggen wat de werkagenda inhoudt en hoe ze ermee aan de slag kunnen gaan. De studentenraden hebben immers instemmingsrecht op de kwaliteitsafspraken. Tijdens deze dag zijn de belangrijkste onderwerpen uit de werkagenda voor studenten besproken. In een sessie over LOB hebben we de studentenraden uitgelegd hoe ze samen met het College van Bestuur kunnen achterhalen en bespreken waar studenten behoefte aan hebben op het gebied van LOB. Op deze manier kunnen studentenraden en besturen samen beslissen waar het extra geld in geïnvesteerd kan worden.

Om studentenraden een landelijk beeld te geven van wat mbo-studenten van LOB vinden, heeft JOBmbo een vragenlijst opgesteld en verspreid onder mbo-studenten in Nederland. Deze vragenlijst is afgestemd met het Expertisepunt LOB. De resultaten van dit onderzoek zijn niet alleen interessant voor studentenraden, maar ook voor schoolbesturen, beleidsmakers, uitvoerders en anderen die zich bezighouden met LOB.

Verantwoording

JOBmbo beschikt over een panel die bestaat uit mbo-studenten. Dit panel komt voort uit de JOB-monitor, waarin studenten kunnen aangeven dat zij vaker mee willen werken aan onderzoeken van JOBmbo. Ongeveer drie keer per jaar vragen wij deze studenten een korte vragenlijst in te vullen over een specifiek thema dat relevant is voor JOB.

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

Dit keer stond loopbaanoriëntatie, -ontwikkeling en -begeleiding (LOB) centraal tijdens het panel. Er is voor gekozen om het panel te splitsen, zodat de helft van de panelleden over een ander onderwerp bevroegd kon worden. 50% van de panelleden heeft daardoor een uitnodiging gekregen om de vragen over LOB in te vullen. Daarnaast is er een open link gemaakt, zodat andere studenten ook de vragenlijst konden invullen. Daar is echter vrijwel geen gebruik van gemaakt. Uiteindelijk hebben 207 studenten de vragenlijst in zijn geheel ingevuld. Alleen deze studenten zijn meegenomen in de resultaten, zodat we steeds kunnen praten over dezelfde groep studenten.

Een grote meerderheid van de studenten die de vragenlijst heeft ingevuld volgt een studie op niveau 4 (73%). 21% van de studenten doet een niveau 3 studie en 5% een studie op niveau 2. Entree en niveau 2 studenten zijn dan ook ondervertegenwoordigd in dit onderzoek. Het is interessant en belangrijk om in het vervolg op verschillende manieren studenten over LOB te bevragen in plaats van enkel via een digitale enquête.

Voor vragen over dit onderzoek kan er contact opgenomen worden met nienke@jobmbo.nl

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

Samenvatting

Om de vragen te introduceren is er voor gekozen om eerst de studenten uit te leggen wat met LOB wordt bedoeld en wat LOB inhoudt. Voor veel studenten is het namelijk onduidelijk wat LOB precies inhoudt, omdat LOB vaak samen wordt gegeven met burgerschap en/of mentorlessen. Ook uit de enquête blijkt dat het voor veel studenten niet altijd duidelijk is wat je moet leren bij LOB: 29% geeft aan dit meestal of nooit te weten, 40% weet dit soms wel en soms niet en voor 31% is het wel meestal of altijd duidelijk wat je moet leren bij LOB.

Activiteiten tijdens LOB

We hebben studenten gevraagd welke activiteiten zij het liefst op school ondernemen om hen te helpen bij het maken van bepaalde keuzes. Studenten konden per keuzemoment (keuzevakken, stages, doorstuderen/werken) maximaal 3 activiteiten kiezen. Studenten hadden de keuze uit de volgende activiteiten: één-op-één gesprekken met de docent/begeleider, groepsgesprekken in de klas, het maken van testen en vragenlijsten, bedrijfsbezoeken, presentaties van studenten die al verder in hun studie zijn en presentaties van oud-studenten van dezelfde opleiding (alumni). Per keuze worden hieronder de 4 activiteiten genoemd die het vaakst gekozen zijn. Opvallend is dat groepsgesprekken in de klas als enige steeds buiten de top-4 valt.

Het kiezen van keuzevakken

1. Eén op één gesprekken met docent/ begeleider (54%)
2. Bedrijfsbezoeken (49%)
3. Het maken van testen en vragenlijsten (39%)
4. Presentaties van studenten die al verder in hun studie zijn (35%)

Kiezen van een stage

1. Eén op één gesprekken met docent/ begeleider (50%)
2. Bedrijfsbezoeken (67%)
3. Presentaties van oud-studenten van dezelfde opleiding (38%)
4. Presentaties van studenten die al verder in hun studie zijn (35%)

De keuze of je na je studie wil doorstuderen of werken

1. Eén op één gesprekken met docent/ begeleider (58%)
2. Presentaties van oud-studenten van dezelfde opleiding (48%)
3. Bedrijfsbezoeken (42%)
4. Het maken van testen en vragenlijsten (37%)

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

Nabespreken van activiteiten en keuzes

Uit het panelonderzoek blijkt dat activiteiten die al op school worden georganiseerd niet vaak worden nabesproken. Ruim een derde (36%) van de studenten geeft aan dat dit meestal niet of nooit gebeurt. Een kwart van de studenten (26%) zegt dat activiteiten soms wel en soms niet worden nabesproken.

Gemaakte keuzes (zoals bij een keuzevak, stage of uitstroomrichting) worden nog minder vaak nabesproken. Bijna de helft van de studenten (46%) geeft aan dat de keuzes die zij gemaakt hebben meestal niet of nooit worden nabesproken. Voor één op de vijf studenten (19%) gebeurt dit soms wel en soms niet.

Het aantal keuzemogelijkheden

16% van de ondervraagde studenten vindt het aantal keuzemogelijkheden om zich gedurende de studietijd te kunnen oriënteren 'goed zo'. Het merendeel van de studenten wil echter meer keuzemogelijkheden krijgen:

54% wil meer keuzevakken kunnen kiezen

47% wil vaker zelf opdrachten kunnen kiezen bij vakken

27% wil vaker bij verschillende stagebedrijven kunnen stagelopen

23% wil vaker stage kunnen lopen in een ander studiegebied

De LOB docent

Bijna de helft van de studenten (45%) wil het liefst LOB krijgen van de eigen mentor. Andere studenten (22%) zien liever een docent of begeleider voor de klas die alleen LOB geeft. Een externe begeleider (13%), een oud-student die dezelfde opleiding heeft gevolgd (11%) of een andere docent van de opleiding (5%) waren minder populaire antwoorden.

Ruim driekwart van de studenten (77%) wil in ieder geval alle leerjaren dezelfde docent of begeleider voor LOB. Studenten kregen hierbij de mogelijkheid om hun antwoord uit te leggen. Een deel van de studenten legt uit dat het belangrijk is om een band op te kunnen bouwen met de LOB docent.

“Dit is iemand die je de hele studie volgt, zodat diegene snapt waarom jij bepaalde keuzes maakt.”

“Die docent kent mij dan en dat is prettiger voor iemand met adhd en autisme.”

“Diegene kent je dan en die weet wat je wil bereiken en kan je dan ook helpen met je keuze. Zo kun je een band opbouwen met iemand en heb je meer stabiliteit.”

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

We hebben studenten tenslotte gevraagd welke eigenschappen en vaardigheden een goede LOB docent of begeleider moet hebben. Daarvoor hebben we studenten een aantal eigenschappen en vaardigheden voorgelegd. Studenten konden maximaal 3 antwoorden aankruisen. Daaruit kwam het volgende lijstje van eigenschappen en vaardigheden naar voren, van meest belangrijk naar minst belangrijk.

1. Kennis hebben over vervolgopleidingen, stages, arbeidsmarkt en beroepen (68%)
2. De juiste manier weten om een gesprek te voeren met studenten (48%)
3. Goed kunnen coachen motiveren (47%)
4. Weten wat er onder studenten speelt (45%)
5. Goed kunnen luisteren (38%)
6. Niet oordelend overkomen (28%)
7. Duidelijk uit kunnen leggen (20%)

Verbeteren van LOB

Als laatste vraag hebben we studenten de open vraag gesteld wat hun school kan verbeteren aan LOB. Daar kwamen veel wisselende antwoorden op. Drie antwoorden zijn vaker genoemd:

- Zorg dat studenten überhaupt LOB krijgen.
- Zorg voor duidelijkheid en structuur bij LOB.
- Zorg er voor dat iedere student individuele aandacht krijgt tijdens LOB.

Conclusies en aanbevelingen

- **Voor succesvolle LOB is het belangrijk dat studenten zelf weten wat en met welk doel ze LOB krijgen.** Voor studenten is het lang niet altijd duidelijk wat LOB inhoudt en ook niet wanneer ze met LOB bezig zijn. Dit is juist belangrijk om inzicht te kunnen krijgen in eigen kwaliteiten, mogelijkheden en drijfveren, en om zelf invloed te kunnen uitoefenen op de eigen (studie)loopbaan.
- **Zorg dat studenten en de LOB docent of begeleider een band kunnen opbouwen.** Studenten geven aan dat zij het fijn vinden als hun mentor hun LOB docent is. Ook willen studenten het liefst dat ze ieder leerjaar dezelfde LOB docent of begeleider hebben. Zo kun je een band opbouwen en dat is nodig om met elkaar in gesprek te kunnen gaan over bijvoorbeeld interesses en de te maken keuzes.

Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

- **Organiseer bedrijfsbezoeken, investeer in alumni en zorg voor meer tijd voor individuele gesprekken.** Om een goede keuze te kunnen maken voor keuzevakken, stages en de keuze voor doorstuderen of werken vinden studenten het belangrijk dat zij meer één-op-één gesprekken krijgen. Daar is momenteel nog niet altijd tijd voor. Om studenten meer te kunnen laten oriënteren op de keuze na de studie (doorstuderen of werken) is het belangrijk dat studenten praktijkverhalen horen. Dat kan bijvoorbeeld door bedrijfsbezoeken of bedrijfsmarkten te organiseren. Daarnaast is het belangrijk dat scholen alumni betrekken bij LOB, zodat studenten ook de ervaringen van jonge vakgenoten kunnen horen.
- **Bespreek activiteiten en keuzes vaker na.** Uit het onderzoek blijkt dat activiteiten en gemaakte keuzes vaak niet worden nabesproken, terwijl dat juist tot waardevolle inzichten voor studenten leidt. Het is dan ook belangrijk om structureel opdrachten, activiteiten en met name ook gemaakte keuzes van studenten na te bespreken.
- **Denk na over het aantal keuzemogelijkheden.** Ondanks dat mbo-studenten keuzevakken kunnen kiezen én tijdens stages veel ruimte krijgen om zich in de praktijk te oriënteren, kan er volgens studenten nog meer ruimte komen om je goed te kunnen oriënteren. Denk hierbij aan meer keuzevakken kunnen kiezen, vaker zelf opdrachten kunnen kiezen bij vakken, vaker stage bij verschillende stagebedrijven kunnen lopen of stage kunnen lopen in een ander studiegebied.
- **Geef LOB docenten de mogelijkheid tot scholing.** Studenten vinden het belangrijk dat docenten en begeleiders die LOB geven veel kennis hebben over vervolgopleidingen, stages, arbeidsmarkt en beroepen. Ook het beschikken over gespreksvaardigheden en het kunnen coachen en motiveren is voor studenten van belang. Docenten of begeleiders die LOB geven, moeten dus de ruimte krijgen om deze eigenschappen en vaardigheden (verder) te ontwikkelen.